

Cluster SMEs

รายงานการศึกษา

เครือข่ายวิสาหกิจ

ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ จังหวัดสกลนคร
นครพนม มุกดาหาร และกาฬสินธุ์

สำนักงาน

ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง
และขนาดย่อม กรกฎาคม 2551

สารบัญ

		หน้า
บทที่ 1	เครือข่ายวิสาหกิจผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร และกาฬสินธุ์	1-9
	<ul style="list-style-type: none"> ภาพรวมของเครือข่ายวิสาหกิจผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร และกาฬสินธุ์ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมเครือข่ายวิสาหกิจผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร และกาฬสินธุ์ โครงสร้างเครือข่ายวิสาหกิจผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร และกาฬสินธุ์	1 3 9
บทที่ 2	แผนภาพเครือข่ายวิสาหกิจผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร และกาฬสินธุ์	10-11
บทที่ 3	แผนปฏิบัติการส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร และกาฬสินธุ์	12-38
	<ul style="list-style-type: none"> รายละเอียดโครงการของเครือข่ายวิสาหกิจผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร และกาฬสินธุ์ ตารางโครงการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) รายพื้นที่ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนและกลาง (จังหวัดอุดรธานี หนองคาย หนองบัวลำภู เลย สกลนคร นครพนม มุกดาหาร กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม)	14 38

บทที่ 1

เครือข่ายวิสาหกิจผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ

จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร และกาฬสินธุ์

1. ภาพรวมของเครือข่ายวิสาหกิจผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร และกาฬสินธุ์

ภาพรวมผลการวิเคราะห์ SWOT ของกลุ่มจังหวัดเพื่อกำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาวิสาหกิจผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนรวมทั้งผู้ประกอบการกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ ซึ่งมีข้อสรุปการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด ได้ดังนี้

จุดแข็ง (S: Strength) ได้แก่

- ชาวบ้านในท้องถิ่นมีทักษะในการเลือกสีธรรมชาติมาใช้ การย้อมผ้า การทาลวดลายบนผืนผ้า การทอผ้า, การมัดหมี่,
- ชาวบ้านมีฝีมือปักเย็บ และ เทคนิคการฟอกย้อม
- มีภูมิปัญญาหลากหลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น
- อุตสาหกรรมต่อเนื่องมีความแข็งแกร่ง เช่นเรื่องการตัดเย็บ
- มีตลาดที่มีความต้องการสินค้าที่มีการออกแบบ มีความต้องการสินค้าที่มีคุณภาพสูง
- ชาวบ้านสามารถผลิตวัตถุดิบ เช่นสามารถผลิตฝ้ายเงินมือเองได้

จุดอ่อน (W: Weaknesses)

- วัตถุดิบมีไม่เพียงพอต่อความต้องการตลาด เพราะต้องนำเข้าจากนอกพื้นที่
- มีเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอ
- รายได้กลุ่มสมาชิกไม่สม่ำเสมอ
- สีของครามไม่สม่ำเสมอ ทำให้ไม่สามารถนำไปเพิ่มมูลค่าในตลาดเฉพาะได้
- อำนาจการต่อรองด้านราคาของวัตถุดิบไม่มาก
- ขาดทักษะการเจรจาขายสินค้า ขาดความรู้เรื่องการตลาด
- ชาวบ้านมีทักษะทางศิลปะมาก แต่ไม่สามารถดึงออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้เต็มที่
- เกษตรกรยังขาดความรู้เรื่องการออกแบบลายผ้า ทำให้ขายได้ราคาต่ำ
- มีการรับซื้อสินค้าไม่มีคุณภาพในกลุ่ม เหตุเพราะมีความเกรงใจ

- การวางแผนการผลิต ยังไม่เป็นระบบ ขาดต่อการควบคุม ทำให้มีปัญหาเมื่อมีข้อสงสัยจำนวนมาก
- คนรุ่นใหม่ไม่ได้รับการสืบทอดความรู้การทอ

โอกาส (O: Opportunity)

- นำครามสามารถนำไปเป็นส่วนผสมในการทำผลิตภัณฑ์อื่นได้ เช่น เครื่องเคลือบชุดดินเนอร์ (ตลาดญี่ปุ่น)
- ความเป็นที่ชื่นชอบในตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่น
- จังหวัดส่งเสริมให้ใส่เสื้อผ้าที่ทำจากฝ้ายย้อมสีธรรมชาติทุกวันศุกร์
- จังหวัดส่งเสริมให้ฝ้ายย้อมครามเป็นผ้าประจำจังหวัด
- สีนิลเป็นที่ต้องการของตลาดญี่ปุ่น
- มีตลาดรองรับในต่างประเทศ หากสามารถรักษาความสม่ำเสมอของการย้อมได้
- T: Threats = อุปสรรค ได้แก่
- เสื้อผ้าตัดที่ทำจากฝ้ายย้อมครามมีราคาแพง
- ค่านิยมเกี่ยวกับฝ้ายย้อมครามยังไม่เป็นที่แพร่หลายในตลาดประเทศไทย
- ค่าขนส่ง ราคาขนส่งต่อหน่วยมีราคาแพง
- การแข่งขันในท้องถิ่นยังไม่สูงมากเกินไป

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมเครือข่ายวิสาหกิจ ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร และกาฬสินธุ์

สรุปการวิเคราะห์SWOT เครือข่ายวิสาหกิจผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติตาม Diamond Model

1) เงื่อนไขของปัจจัยการผลิต (Demand Conditions)

■ จุดแข็ง

- ชาวบ้านในท้องถิ่นมีทักษะในการเลือกสีธรรมชาติมาใช้ การย้อมผ้า การทำลวดลายบนผืนผ้า การทอผ้า, การมัดหมี่
- ชาวบ้านมีฝีมือปักเย็บ และ เทคนิคการฟอกย้อม
- มีภูมิปัญญาหลากหลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น
- กลุ่มลูกค้ามีสามกลุ่มคือ ในจังหวัดสกลนคร (ประชาชนทั่วไป ข้าราชการ) (จังหวัดขอให้ใส่ทุกวันศุกร์) บริษัทคนกลางรับซื้อเพื่อไปขายต่อเป็นผ้าผืน หรือนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อื่นเช่นผ้าผืน ผ้าปูโต๊ะ เพื่อส่งออกไปตลาดต่างประเทศ (ญี่ปุ่น ผ้าลินิน) ตลาดเฉพาะ
- อุตสาหกรรมต่อเนื่องมีความแข็งแกร่ง เช่นเรื่องการตัดเย็บ
- ชาวบ้านสามารถผลิตวัตถุดิบ เช่นสามารถผลิตฝ้ายขึ้นมือเองได้

■ จุดอ่อน

- ผลิตไม่ทันกับความต้องการภายในจังหวัด ไม่สามารถจัดส่งได้ในปริมาณมากๆ เพราะมีวัตถุดิบไม่เพียงพอ
- วัตถุดิบมีไม่เพียงพอต่อความต้องการตลาด เพราะต้องนำเข้าจากนอกพื้นที่
- มีเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอ
- รายได้กลุ่มสมาชิกไม่สม่ำเสมอ
- อำนาจการต่อรองด้านราคาของวัตถุดิบไม่มาก
- ขาดทักษะการเจรจาขายสินค้า ขาดความรู้เรื่องการตลาด
- ชาวบ้านมีทักษะทางศิลปะมาก แต่ไม่สามารถดึงออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้เต็มที่
- เกษตรกรยังขาดความรู้เรื่องการออกแบบลายผ้า ทำให้ขายได้ราคาต่ำ
- มีการรับซื้อสินค้าไม่มีคุณภาพในกลุ่ม เหตุเพราะมีความเกรงใจ

■ โอกาส

- จังหวัดขอให้ข้าราชการ และคนในจังหวัดใส่ผ้าเยี่ยมชมเป็นเอกลักษณ์
- จังหวัดปรากฏว่าเริ่มมีการตื่นตัว มีการตั้งตัดจากร้านรับตัดเสื้อผ้ามากขึ้น โดยเฉพาะผู้หญิง
- ผู้มีผู้ซื้อที่มีความต้องการสินค้าที่มีคุณภาพและการออกแบบสูง คือ คุณนิสาชล คุณแม่ทีตา และคุณละมุล
  - ฝ่ายเงินมือทำเป็นผ้าเยี่ยมชมจะเป็นตลาดบนในญี่ปุ่น ชิโมโน เครื่องเรือน ชุดรับประทานอาหารค่ำ
  - มีตลาดที่มีความต้องการสินค้าที่มี การออกแบบ มีความต้องการสินค้าที่มีคุณภาพสูง
  - น้ำครามสามารถนำไปเป็นส่วนผสมในการทำผลิตภัณฑ์อื่นได้ เช่น เครื่องเคลือบ ชุดดินเนอร์ (ตลาดญี่ปุ่น)
  - ครามเป็นที่ชื่นชอบในตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่น
  - จังหวัดส่งเสริมให้ใส่เสื้อผ้าที่ทำจากผ้าเยี่ยมชมสีเขียววันศุกร์
  - จังหวัดส่งเสริมให้ผ้าเยี่ยมชมเป็นผ้าประจำจังหวัด
  - สนิลเป็นที่ต้องการของตลาดญี่ปุ่น
  - มีตลาดรองรับในต่างประเทศ หากสามารถรักษาความสม่ำเสมอของการเยี่ยมชมได้

■ อุปสรรค

- มีปัญหาเรื่องความสม่ำเสมอของสี เนื่องจากไม่สามารถเยี่ยมชมได้ที่ละหลายๆ
- ซึ่งการเยี่ยมชมในแต่ละครั้งให้สีที่ออกมาไม่เท่ากัน
- ลูกค้านต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น มีความพิถีพิถันเพื่อเป็นทางการค้ามาก
  - เสื้อผ้าตัดที่ทำจากผ้าเยี่ยมชมมีราคาแพง
  - ค่าขนส่ง ราคาขนส่งต่อหน่วยมีราคาแพง
  - การแข่งขันในท้องถิ่นยังไม่สูงมากเกินไป

2) เงื่อนไขด้านอุปสงค์ (Factor Conditions)

■ จุดแข็ง

- ฝ่ายมีสองประเภทคือฝ่ายเงินมือ และฝ่ายโรงงาน
- ฝ่ายเงินมือเป็นฝ่ายที่มีมูลค่าสูง ทำผลิตภัณฑ์ได้สวยสร้างมูลค่าเพิ่มได้สูงมาก
- บางกลุ่มเริ่มนำเครื่องจักรอย่างง่ายมาใช้เพื่อทำฝ่ายเงินมือ
- มีคนทอผ้าเยี่ยมชมในสกลนครไม่ต่ำกว่า 2,000 คน
- การควบคุมวัตถุดิบ สภาพอากาศภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ที่ดี มีผลต่อการเยี่ยมชม

■ จุดอ่อน

- ผู้ผลิตที่มีภูมิปัญญามีอายุมาก ต้องการให้มีการถ่ายทอดอย่างเป็นระบบ
- ครรมาฯยังเพียงพอปลูกบ้านละ 1 งาน
- ฝ้ายเงินมือ ไม่เพียงพอ ต้องสั่งจากภาคเหนือ
- ฝีมือการทอผ้าเมื่อเทียบกับที่อื่นก็พอกัน หากแต่ที่เป็นจุดอ่อนคือการข้อมคราม
- ไม่มีงานวิจัยเรื่องการออกแบบ
- มีผู้ทำวิจัยเพียงรายเดียว แต่เป็นเรื่องครามเท่านั้น
- คนรุ่นใหม่ไม่ได้รับการสืบทอดความรู้การทอ ค่านิยมเกี่ยวกับผ้าข้อมคราม

ยังไม่เป็นที่แพร่หลายในตลาดประเทศไทย

■ โอกาส

- ฝ้ายสินค้านั้นเป็นผ้าที่คนญี่ปุ่นถือว่าเป็นของดี กดีสิทธิ์มีราคาแพงมาก ถ้าพัฒนาเรื่องคุณภาพเช่นความสม่ำเสมอของสีข้อม ฝ้ายจะเจาะตลาดใหญ่ได้
- มีเด็กวัยรุ่นสนใจมาฝึกทำผ้าข้อมครามด้วยเช่นกัน โดยได้รับค่าตอบแทนบ้างที่บ้าน แต่ไม่มาก
- เริ่มมีการจัดทำหลักสูตรให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องการทอผ้าในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และสร้างรายได้เสริมให้กับเด็กที่เข้ามาช่วยงาน
- มีการนำผลิตภัณฑ์ที่ทำฝ้ายไปทำเป็นของตกแต่งบ้าน

■ อุปสรรค

- แต่ละชุมชนมีเอกลักษณ์เป็นภูมิปัญญาสืบทอดกันมาแต่โบราณ ไม่มีการเปิดเผยวิธีข้อมและวิธีทอผ้า
- สีของน้ำครามไม่สม่ำเสมอทำให้ไม่สามารถนำไปเพิ่มมูลค่าในตลาดเฉพาะได้
- มี "ความไม่พอใจ" เรื่องคุณภาพของผ้า เนื่องจากใส่แล้วสีตก มีปัญหาเนื่องจากล้างฝ้ายไม่สะอาดพอ
- คนหนุ่มสาวไม่สนใจเข้ามาเรียนรู้เรื่องการทอผ้าข้อมคราม สาเหตุหนึ่งคือมือเปื้อน สาเหตุสำคัญคือปัจจุบันวิถีชีวิตของเด็กวัยรุ่นในหมู่บ้านเปลี่ยนไป ขอ บวักตฤนิยม พ่อแม่เองก็ต้องการสนับสนุนลูกให้เรียนสูงๆ มีอาชีพดีๆ
- มีปัญหาเรื่องการเชิญวิทยากร เพราะแต่ละที่จะหวงแหนความรู้กัน
- มีค่ายจากเงินตีตลาดเข้ามา
- ฝ้ายเงินมือราคา 150-200 บาท และ ฝ้ายโรงงาน 115 บาท

3) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน (Government, Related and Support Industry)

■ จุดแข็ง

- ครามยังเป็นการค้าขายระหว่างกัน ทุกบ้านที่ทำผ้าย่อมครามมักทำครามเอง หากเหลือก็จะมีการขายต่อ
- มีร้านตัดเย็บเสื้อผ้าในท้องถิ่น ที่ตัดตามความต้องการของลูกค้า แต่ยังไม่มีการส่งเสริมเท่าที่ควร

■ จุดอ่อน

- การฝึกอบรมที่ภาครัฐเคยจัดให้ไม่ตรงกับความต้องการ
- ฝ้ายท้องถิ่นไม่พอต้องซื้อจากภาคเหนือ ต้องแข่งกับคนเชียงใหม่ที่ซื้อฝ้ายไปทำของตกแต่งบ้าน

■ โอกาส

- มีคนหลายกลุ่มเข้าไปส่งเสริมจนทำให้เกิดความสับสน
- จังหวัดการณรงค์ให้ใส่ผ้าย่อมคราม แต่กระตุ้นในส่วนผ้าลายอื่นๆเท่านั้น
- มีผู้รับซื้อเพื่อการส่งออกต่างประเทศ แต่ยังต้องการแบบ และมาตรฐานสูง คนกลุ่มนี้ต้องใช้ความชำนาญในการดูลายผ้าและตรวจสอบมาตรฐานสูง

4) บริบทของการแข่งขันและ กลยุทธ์ (Firm Strategy, Firm Structure, Rivalry)

■ จุดแข็ง

- มีการจ้างนักออกแบบมืออาชีพ เพื่อออกแบบสินค้าให้นำแนวโน้มของโลก สามารถส่งขายห้างสรรพสินค้าได้
- การแข่งขันยังไม่เข้มข้น เพราะเพิ่งเริ่มมีอุปสงค์มากจากการที่จังหวัดขอให้ใส่ผ้าย่อมครามทุกวันศุกร์
- มีจิตสำนึกสาธารณะสูงนักธุรกิจที่พบมักมีแนวคิดที่คำนึงถึงประชาชนมาก
- มีความพยายามในการออกแบบผลิตภัณฑ์ในรูปแบบอื่นๆ นอกเหนือจากเสื้อ
- มีการออกแบบสีให้ต่างออกไปโดยผสมสีธรรมชาติอื่นๆ
- แขนงนักธุรกิจไม่ต้องการการพัฒนาที่ทำลายวิถีชาวบ้านเดิมๆ
- หอการค้ามีคนรุ่นใหม่ที่ผ่านการศึกษาระดับ MBA มาในสัดส่วนสูงการมีส่วนร่วมต่อเรื่องนี้จึงเป็นไปได้เป็นอย่างดี

■ จุดอ่อน

- ปัญหาเรื่องต้นทุนค่าขนส่ง ต้องรอพ่อค้าคนกลางมารับของ
- ชาวบ้านทั่วไปผลิตเพื่อขายเป็นงานอดิเรก พยายามขายออกให้เร็วไม่ต้องรอ

ไม่มีทิศทาง

■ โอกาส

- มีความพยายามจากสมาชิกหอการค้าที่จะให้ชาวบ้านลองทำลายผ้าใหม่ๆ มีการซื้อ ตำราลายผ้า(Textbook) ให้ชาวบ้านดู

- แบบยังไม่เป็นไปตามความต้องการของตลาด

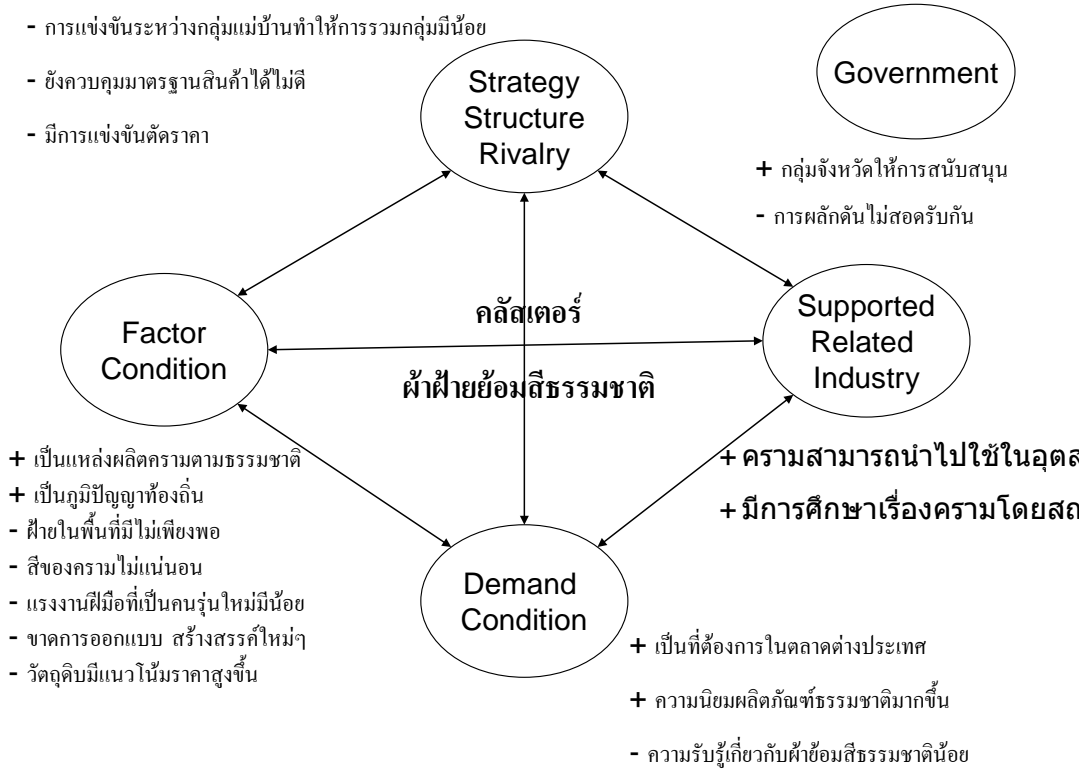
■ อุปสรรค

- การวางแผนการผลิต ยังไม่เป็นระบบ ขาดต่อการควบคุม ทำให้มีปัญหาเมื่อมียอดสั่งซื้อจำนวนมาก

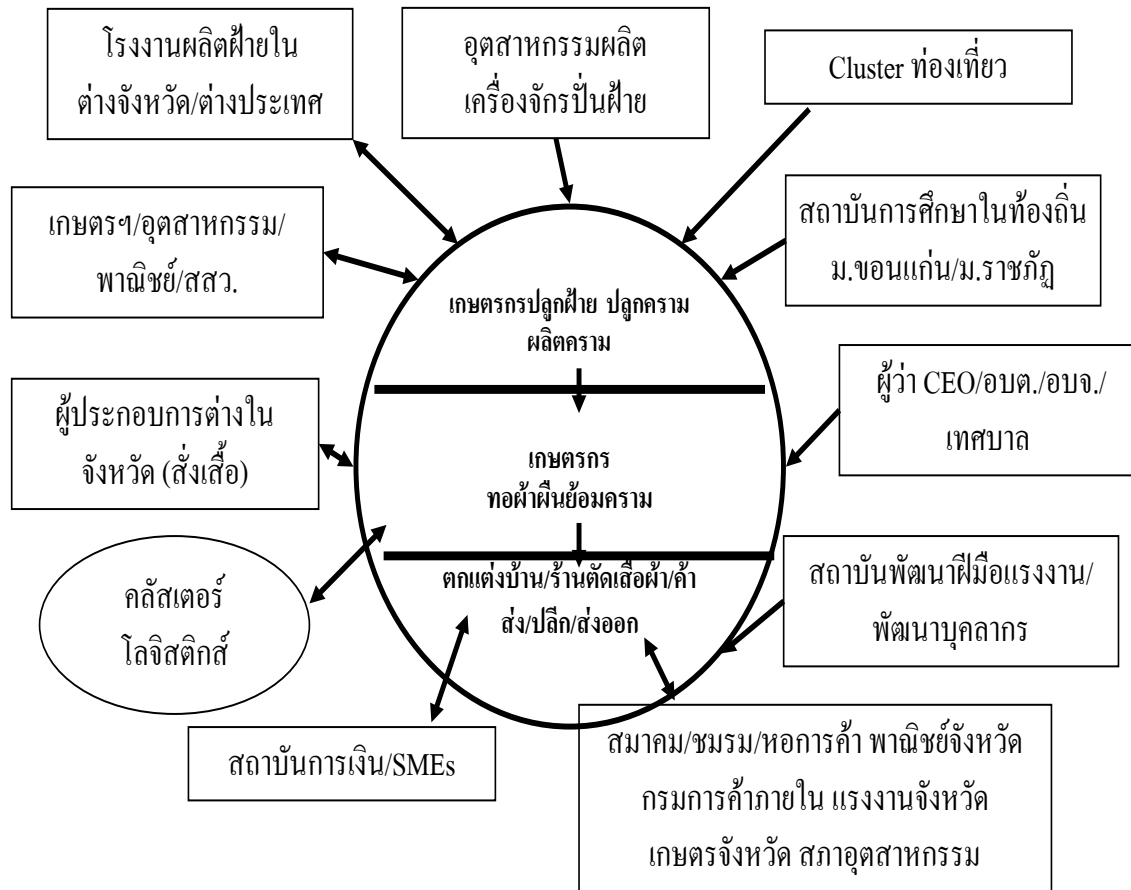
- การแข่งขันในท้องถิ่นยังไม่สูงมากเกินไป
- มีแนวคิดชอบทำแผนระยะสั้น ไม่ใช่ระยะยาว
- มีความพยายามปลอมฝ้ายเทียมเพื่อลดต้นทุน

มีการเสนอว่าฝ้ายย้อมครามเป็นผ้าเพื่อสุขภาพ คนโบราณใส่ฝ้ายย้อมครามไป ทำนา ฝิวไม่เสีย เป็นจุดที่สร้างความแตกต่างได้

การวิเคราะห์เครือข่ายวิสาหกิจตามโมเดลรูปเพชร (Diamond Analysis)

3. โครงสร้างเครือข่ายวิสาหกิจผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร และกาฬสินธุ์

บทที่ 2

แผนภาพเครือข่ายวิสาหกิจผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร และกาฬสินธุ์

1. ภาพรวมกลุ่มจังหวัด

2. แผนภาพเครือข่าย วิสาหกิจผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร และ ภาพสินธุ์

บทที่ 3

แผนปฏิบัติการส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร และกาฬสินธุ์

วิสัยทัศน์

มุ่งมั่นพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในรูปแบบเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) ที่สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของพื้นที่

พันธกิจ

สร้างเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) สิ่งทอย้อมสีธรรมชาติ ที่สอดคล้องกับศักยภาพของกลุ่มจังหวัด มุกดาหาร นครพนม สกลนคร กาฬสินธุ์ โดยมุ่งเน้นการทำงานเชิงบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และเอกชน

ประเด็นยุทธศาสตร์

ในการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ คณะที่ปรึกษาได้วิเคราะห์ภายใต้โมเดลรูปเพชร (Diamond model) โดยเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย (พ.ศ. 2545 – 2549) ยุทธศาสตร์ตามแผนการบริหารงานราชการของกลุ่มจังหวัด และยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

เงื่อนไขของปัจจัยการผลิต

- ประเด็นยุทธศาสตร์: การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน
- ประเด็นยุทธศาสตร์: สร้างศักยภาพการแข่งขันภาคอุตสาหกรรม
- ประเด็นยุทธศาสตร์: การพัฒนาทรัพยากรบุคคล

เงื่อนไขด้านอุปสงค์

- ประเด็นยุทธศาสตร์: การบริการที่ได้มาตรฐาน

อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกัน

- ประเด็นยุทธศาสตร์: การพัฒนาเชื่อมต่อเครือข่ายข้อมูล

บริบทของการแข่งขันและกลยุทธ์

- ประเด็นยุทธศาสตร์: การพัฒนาเพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ

เมื่อนำการทำ SWOT และการเก็บข้อมูลในการออกพื้นที่ มาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อกำหนด กลยุทธ์ในการพัฒนาวิสาหกิจสิ่งทอย้อมครามให้สามารถเติบโตได้อย่างเข้มแข็ง โดยมุ่งเน้นให้เกิด Value Chain โดยแผนกลยุทธ์จะมุ่งเน้น ส่งเสริมการผลิต การพัฒนา /ปรับปรุงด้านการผลิตและ สิ้นค้า การรวบรวม/ การกระจายด้านผลผลิตและสิ้นค้า (Logistic) การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก ต่อการค้า/ การลงทุนและการบริการ (Facilities) ด้านการตลาด โดยมีกลยุทธ์ต่างๆ ดังนี้

กลยุทธ์การพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ

- กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริม/ยกระดับมาตรฐานการผลิต
- กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนา/ปรับปรุงด้านทรัพยากรบุคคล/ ผลผลิต/ สิ้นค้า
- กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับมาตรฐานผ้าย้อมครามและผลิตภัณฑ์
- กลยุทธ์ที่ 4 การตลาด
- กลยุทธ์ที่ 5 โลจิสติกส์

แผนงาน/โครงการภายใต้กลยุทธ์การพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจสิ่งทอย้อมสีธรรมชาติ

- กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริม/ยกระดับมาตรฐานการผลิต
  - 1. โครงการงานวิจัยเรื่องกระบวนการผลิตน้ำคราม
  - 2. โครงการวิจัยพัฒนาและทดสอบเทคโนโลยีการผลิต
  - 3. โครงการงานวิจัย/พัฒนา และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต
  - 4. โครงการศึกษาวิจัยคุณสมบัติต่างๆ ของน้ำคราม
- กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนา/ปรับปรุงด้านทรัพยากรบุคคล/ ผลผลิต/ สิ้นค้า
  - 1. โครงการสร้าง/พัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการ และส่งเสริมการผลิต สิ้นค้าจากสิ่งทอย้อมสีธรรมชาติ
  - 2. โครงการมอบทุนการศึกษาเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมผ้าย้อมคราม
  - 3. โครงการศึกษาดูงานต่างถิ่น
  - 4. โครงการฝึกอบรมเรื่องการออกแบบลายผ้า
- กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับมาตรฐานผ้าย้อมครามและผลิตภัณฑ์
  - 1. โครงการจัดมาตรฐานเกี่ยวกับผ้าย้อมคราม
- กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาการตลาด
  - 1. โครงการสร้างความรู้ด้านการตลาดให้กับผู้ผลิตผ้าย้อมคราม
  - 2. โครงการพัฒนาบุคลากรด้านการตลาด
  - 3. โครงการจัดงานผ้าย้อมครามโลกประจำปี
- กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการ โลจิสติกส์
  - 1. โครงการส่งเสริม SMEs ขนส่ง

รายละเอียดโครงการของเครือข่ายวิสาหกิจผ้าฝ้ายอ้อมสีธรรมชาติ
จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร และกาฬสินธุ์

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริม/ยกระดับมาตรฐานการผลิต

1. กลุ่มจังหวัด มุกดาหาร นครพนม สกลนคร กาฬสินธุ์
2. จังหวัด สกลนคร
3. ชื่อโครงการ โครงการศึกษาวิจัยคุณสมบัติต่างๆของน้ำคราม
4. ความสำคัญ/หลักการและเหตุผล

น้ำครามเป็นองค์ประกอบสำคัญในการผลิตผ้าอ้อมคราม ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ผ้าอ้อมครามเป็นวัตถุดิบ หรือแม้กระทั่งผ้าอ้อมสีธรรมชาติที่ใช้สีครามธรรมชาติเป็นส่วนประกอบ อนึ่งจากการลงพื้นที่ที่กลุ่มผู้วิจัยได้ฟังเรื่องเล่าจากปราชญ์ชาวบ้านและชาวบ้าน ตลอดจนนักธุรกิจถึงเรื่องเล่าเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้น้ำครามเพื่อประโยชน์ต่างๆ เช่นการใช้ผ้าครามประคบตัวเวลาเจ็บไข้ หรือแม้กระทั่งการใช้ครามสำหรับเป็นปุ๋ยในการปลูกเห็ด ดังนั้นจึงเกิดแนวความคิดที่จะดึงความรู้ทั้งหมดนี้ออกมาจัดระเบียบเป็นองค์ความรู้ใหม่ โดยดึงประสบการณ์เรื่องเล่าจากปราชญ์ชาวบ้าน ออกมาจัดระบบใหม่ ในขณะเดียวกันเนื่องจากเป็นโครงการที่เน้นการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จึงเห็นความเป็นไปได้ที่จะรวบรวมองค์ความรู้ดังกล่าว เพื่อให้ผู้สนใจไปทดลองผลิต หรือพัฒนาสินค้าที่ต่อเนื่องจากน้ำครามได้ แล้วต่อยอดเป็นธุรกิจใหม่

5. วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลองค์ความรู้การประยุกต์ใช้น้ำครามในด้านต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาผู้ประกอบการใหม่

6. ตัวชี้วัดความสำเร็จและเป้าหมายของโครงการ

มีองค์ความรู้การใช้น้ำครามในด้านต่างๆอย่างน้อย 10 องค์ความรู้

7. ประเด็นยุทธศาสตร์

- 1. การขจัดความยากจน
- 2. การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ
- 3. การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้
- 4. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5. การต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
- 6. การพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

- 7. การส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม
- 8. การรักษาความมั่นคงของรัฐ
- 9. การรองรับความเปลี่ยนแปลงและพลวัตโลก

8. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด/จังหวัด

กลุ่มจังหวัดสนุก การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
จังหวัด สกลนคร การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

9. ระยะเวลาการดำเนินงาน

2 เดือน

10. หน่วยงานที่รับผิดชอบ สำนักงานจังหวัด พัฒนาชุมชน

11. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานจังหวัด
มหาวิทยาลัย

12. การดำเนินงาน

1. จัดประชุมปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อขององค์ความรู้ หรือสอบถามการใช้ประโยชน์ของ
ครามในด้านต่างๆที่สำคัญสามด้านได้ แก่ด้านเภสัชกรรม (สรรพคุณทางยา) ด้านการเกษตร
(ปุย) ด้านสุขภาพและความงาม
2. แต่งตั้งผู้ที่เคยมีประสบการณ์ในการประยุกต์ใช้น้ำครามในด้านต่างๆเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ของจังหวัดเพื่อที่จะเป็นที่ปรึกษาให้ผู้สนใจพัฒนาธุรกิจ
3. ในการเรียนการสอนด้านการพัฒนาแผนธุรกิจในสถาบันการศึกษาให้มีแจกข้อมูลที่
ได้จากการบอกเล่าประสบการณ์ของปราชญ์ชาวบ้านดังกล่าว เพื่อเป็นการส่งเสริมให้
ผู้ประกอบการ นักศึกษาที่เข้าอบรมการจัดทำแผนธุรกิจได้ไปต่อยอดพัฒนาผลิตภัณฑ์ของ
ตนเอง

13. งบประมาณ

30,000 บาท

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนา/ปรับปรุงด้านทรัพยากรบุคคล/ผลผลิต/สินค้า

1. กลุ่มจังหวัด มุกดาหาร นครพนม สกลนคร กาฬสินธุ์
2. จังหวัด สกลนคร
3. ชื่อโครงการ โครงการสร้าง/พัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการ และส่งเสริมการผลิตสินค้าจากสิ่งทอ
4. ความสำคัญ/หลักการและเหตุผล
การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันในอุตสาหกรรมไดโน้น ควรมีการพัฒนาการรวมตัวของผู้ประกอบการที่มีเป้าหมายเดียวกัน เพื่อยกระดับผลิตภาพ และนวัตกรรม การรวมตัวที่มีเป้าหมายนี้เรียกกันในนาม คลัสเตอร์
5. วัตถุประสงค์
การมีคลัสเตอร์ผ้าข้อมสี่ธรรมชาติ
6. ตัวชี้วัดความสำเร็จและเป้าหมายของโครงการ
7. ประเด็นยุทธศาสตร์
  1. การขจัดความยากจน
  2. การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ
  3. การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้
  4. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
  5. การต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
  6. การพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี
  7. การส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม
  8. การรักษาความมั่นคงของรัฐ
  9. การรองรับความเปลี่ยนแปลงและพลวัตโลก
8. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด/จังหวัด
กลุ่มจังหวัดสนุก การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
จังหวัด สกลนคร การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
9. ระยะเวลาการดำเนินงาน
ระยะสั้น 2 ปี
ระยะยาว ขออนุมัติเงินทุนจากจังหวัดหรือระดมทุนในหมู่สมาชิก
10. หน่วยงานที่รับผิดชอบ
อุตสาหกรรมจังหวัด

11. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สถาบันการศึกษา
พัฒนาชุมชน
มหาวิทยาลัย

12. การดำเนินงาน

1. ก่อตั้งคลัสเตอร์ผ้าฝ้ายอ้อมสิรินธรมาติ
2. แต่งตั้ง Cluster Agent โดยกำหนดให้ต้องมีภาวะผู้นำ มีความรู้ในตัวธุรกิจเป็นอย่างดี กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารคลัสเตอร์ประกอบด้วยตัวแทนจากราชการ สถาบันการศึกษา วิจัย หอการค้า สภาอุตสาหกรรม ชัพพลายเออร์ สถาบันออกแบบ มีสำนักงานเป็นทางการ
3. เมื่อได้แล้วให้เริ่มตั้งเป้าหมาย กำหนดกลยุทธ์
4. จัดให้มีการประชุมร่วมกันทุกเดือน
5. มุ่งเน้นพัฒนาผลิตภาพ ความแตกต่างผลิตภัณฑ์ ลาย การประยุกต์เพื่อสร้างโอกาสให้คลัสเตอร์

13. งบประมาณ

1,000,000 บาท

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนา/ปรับปรุงด้านทรัพยากรบุคคล/ผลผลิต/สินค้า

1. กลุ่มจังหวัด มุกดาหาร นครพนม สกลนคร กาฬสินธุ์
2. จังหวัด สกลนคร
3. ชื่อโครงการ โครงการมอบทุนการศึกษาเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมผ้าใยธรรมชาติ
4. ความสำคัญ/หลักการและเหตุผล

การพัฒนาบุคลากรที่เป็นประโยชน์ต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มให้อุตสาหกรรม ทำให้เกิดการต่อยอดอุตสาหกรรม ผลักดันคลัสเตอร์ผ้าทอพื้นเมือง ผ้าใยธรรมชาติ ให้ก้าวขึ้นสู่คลัสเตอร์ที่ผลักดันด้วยนวัตกรรม การมีซึ่งบุคลากร ที่มีความรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ลายผ้าที่มีความรู้ทั้งในมุมมองของยุโรปและญี่ปุ่นนั้นนับว่ามีความสำคัญมาก เนื่องจากผ้าใยธรรมชาติหรือผ้าใยธรรมชาติที่ทำด้วยมือมีขั้นตอนในการผลิตที่ใช้เวลา ใช้แรงมาก การมุ่งเน้นพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือลายผ้าให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดเฉพาะจึงเป็นทางเลือกหนึ่ง โอกาสนี้จะเกิดขึ้นได้จากสองช่องทางคืออาศัยภูมิปัญญาของผู้ประกอบการที่เป็นได้ทั้งนักออกแบบและนักธุรกิจ ซึ่งปัจจุบันมีน้อยรายที่สามารถยกระดับตนเองสู่ระดับสากลได้ แต่หากต้องการพัฒนาอุตสาหกรรมในภาพรวมการมีนักออกแบบประจำคลัสเตอร์ที่ช่วยกำหนดแนวโน้มแฟชั่น ที่ตัวคลัสเตอร์เองสามารถกำหนดบทบาทให้เป็นได้ทั้งนักออกแบบ ที่ปรึกษาด้านแนวโน้มแฟชั่น หรือแม้กระทั่งประสานงานพัฒนาในด้านต่างๆจึงนับว่ามีความสำคัญมาก การให้ทุนการศึกษาจึงควรเน้นที่นักออกแบบ

5. วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างบุคลากรที่มีความรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์

6. ตัวชี้วัดความสำเร็จและเป้าหมายของโครงการ

มีผู้จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ 5 คน (หลักสูตรพิเศษ)

มีผู้ผ่านการอบรมจากสถาบันออกแบบแฟชั่นแนวญี่ปุ่น 10 คน และแนวยุโรป 10 คน

7. ประเด็นยุทธศาสตร์

- 1. การขจัดความยากจน
- 2. การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ
- 3. การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้
- 4. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5. การต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
- 6. การพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี
- 7. การส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม

- 8. การรักษาความมั่นคงของรัฐ
- 9. การรองรับความเปลี่ยนแปลงและพลวัตโลก

8. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด/จังหวัด

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

9. ระยะเวลาการดำเนินงาน

5 ปี

10. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มจังหวัด

11. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัย

12. การดำเนินงาน

1. จัดตั้งกองทุนการศึกษาเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมผ้าไหมคราม กำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน
2. วัตถุประสงค์ของกองทุนคือเพื่อสร้างนักออกแบบลายผ้าและผลิตภัณฑ์อย่างนี้ อย
ประเภทละ 10 คนภายในระยะเวลา 5 ปีรวม 25 คน
3. ให้ทุนศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ 5 คน
(หลักสูตรพิเศษ) และหลักสูตรฝึกอบรมในสถาบันออกแบบแฟชั่นแนวญี่ปุ่น 10 คน แนวยุโรป
10 คน รายละ 300,000 บาท
4. ทั้งหมดทำสัญญาใช้ทุนโดยให้จังหวัดจ้างงาน หรือจ
คให้ได้ทำงานใน
สถาบันการศึกษาในท้องถิ่นหรือสำนักงานคลัสเตอร์สิ่งทอไหมสิริธรรมชาติกลุ่มสนุก เพื่อ
ทำงานออกแบบให้กลุ่มจังหวัดเป็นระยะเวลาหนึ่งเท่าของทุนการศึกษาที่ได้

13. งบประมาณ

7,500,000 บาท

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนา/ปรับปรุงด้านทรัพยากรบุคคล/ผลผลิต/สินค้า

1. กลุ่มจังหวัด มุกดาหาร นครพนม สกลนคร กาฬสินธุ์
2. จังหวัด สกลนคร
3. ชื่อโครงการ โครงการศึกษาดูงานต่างถิ่น
4. ความสำคัญ/หลักการและเหตุผล

ในการพัฒนาคลัสเตอร์นั้น องค์ประกอบสำคัญของคลัสเตอร์คือการยกระดับคลัสเตอร์ให้ก้าวสู่การเป็นคลัสเตอร์ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อวิสาหกิจอย่างแท้จริงคือการเรียนรู้จากองค์กร บุคคลที่มีขีดความสามารถสูงกว่า ส่วนการเรียนรู้ดังกล่าวจะเกิดผลเป็นรูปธรรมก็ต่อเมื่อ ได้มีการเปรียบเทียบมาตรฐาน เพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในระยะสั้น ระยะยาว กระบวนการจะเริ่มตั้งแต่การ คัดเลือก Cluster Agent โดยคณะกรรมการ ต้องมองหาผู้ที่มีขีดความสามารถในการพัฒนาคลัสเตอร์ มีนิสัยชอบการออกแบบ หรือมีนิสัยพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะมีไม่มาก หากแต่ถ้ามีมีกลไกการจัดการความรู้อย่างต่อเนื่อง หรือถ้ามีกลไกนำเอาประสบการณ์การดูงานไปพัฒนาเป็นเป้าหมายการพัฒนาคลัสเตอร์เช่น การออกแบบลาย การลดเวลาการผลิตได้แล้วก็จะเอื้อให้เกิดการยกระดับคลัสเตอร์ และส่งผลให้เกิดแนวคิดใหม่ที่จะทำทำให้มีการขยายตัวของวิสาหกิจมากยิ่งขึ้น ส่วนสถานที่ดูงานควรมีสามประเภทคือในประเทศซึ่งคือกรุงเทพมหานครเมืองแฟชั่น มีการเยี่ยมชมห้องสมุด นิทรรศการ การเดินแบบ ส่วนต่างประเทศไปสถานที่สำคัญคือนิวยอร์ก อิตาลี ญี่ปุ่น วัตถุประสงค์ของขั้นตอนนี้ก็เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการขึ้นน้ำของ Cluster Agent ซึ่งควรเกิดขึ้นทุก 5 ปี ในส่วนของสมาชิกในคลัสเตอร์เองควรมีการส่งเสริมการดูงาน อย่างน้อยก็ตามงาน แสดงสินค้าเช่นที่ Impact เมืองทองธานี โดยไม่จำเป็นต้องเป็นงาน OTOP TO THE WORLD เท่านั้นหากแต่อาจรวมถึงงานแสดงสินค้าตกแต่งบ้านเช่น HOME AND DÉCOR อื่นๆการดูงานในลักษณะหลังนี้ถือว่าสำคัญเพราะเท่ากับว่าสมาชิกในคลัสเตอร์สามารถเปรียบเทียบความก้าวหน้าได้ทั้งตลาด ซึ่งการดูงานประเภทหลังนี้น่าจะมีผลกระทบสูงมาก

5. วัตถุประสงค์
  - 5.1 เพื่อยกระดับขีดความสามารถของ Cluster Agent
  - 5.2 เพื่อยกระดับขีดความสามารถของคลัสเตอร์

6. ตัวชี้วัดความสำเร็จและเป้าหมายของโครงการ

6.1 Cluster Agent ที่ผ่านการดูงานในตลาดเฉพาะสามารถถ่ายทอดประสบการณ์นำไปสู่การตั้งเป้าหมายเชิงเปรียบเทียบ (Benchmarking)

6.2 สมาชิกคลัสเตอร์ที่ผ่านการดูงานในงานแสดงสินค้า เริ่มโครงการพัฒนาสินค้าหรือปรับปรุงผลิตภัณฑ์ บริการภายในหนึ่งปี

7. ประเด็นยุทธศาสตร์

- 1. การขจัดความยากจน
- 2. การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ
- 3. การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้
- 4. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5. การต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
- 6. การพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี
- 7. การส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม
- 8. การรักษาความมั่นคงของรัฐ
- 9. การรองรับความเปลี่ยนแปลงและพลวัตโลก

8. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด/จังหวัด

กลุ่มจังหวัดสนุก การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

จังหวัดสกลนคร การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

9. ระยะเวลาการดำเนินงาน

2 ปี

10. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักงานจังหวัด

11. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัย

12. การดำเนินงาน

1. โครงการนี้เกิดขึ้นเพื่อรองรับการก่อตั้งคลัสเตอร์ผ้าทอข้อมสิริธรรมชาติ ผ้าข้อมคราม มุ่งเน้นที่ยกระดับขีดความสามารถในการออกแบบเป็นหลัก
2. คัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติเป็น Cluster Agent
3. กำหนดสถานที่ดูงานเป้าหมายที่เน้นการให้ความรู้ด้านการออกแบบ การจุกประกายแนวคิดใหม่ๆ อนึ่งต้องรวมกรุงเทพเมืองแฟชั่น อิตาลี ฝรั่งเศสและญี่ปุ่น

4. เมื่อคุณงานต้องมีการจัดการความรู้ ระดมสมองเพื่อนำประโยชน์จากการคุณงานมาใช้ให้มากที่สุด

13. งบประมาณ

500,000 บาท

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนา/ปรับปรุงด้านทรัพยากรบุคคล/ผลผลิต/สินค้า

1. กลุ่มจังหวัด มุกดาหาร นครพนม สกลนคร กาฬสินธุ์
2. จังหวัด สกลนคร
3. ชื่อโครงการ โครงการฝึกอบรมเรื่องการออกแบบลายผ้า
4. ความสำคัญ/หลักการและเหตุผล

จากการประเมินจุดแข็งจุดอ่อนของอุตสาหกรรมผลิตผ้าข้อมสี่ธรรมชาติ หรือผ้าข้อมครามพบจุดอ่อนหนึ่งคือขีดความสามารถในการออกแบบลายที่ตรงกับความต้องการของลูกค้าในตลาด โดยเฉพาะตลาดเฉพาะเช่นญี่ปุ่น ยุโรป ซึ่งลูกค้ามีรสนิยมและต้องการสินค้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวสูง ปัจจุบันมีผู้ประกอบการที่มีขีดความสามารถในการออกแบบในลักษณะดังกล่าวได้แก่รายแม่ทิง ตา ซึ่งมีผู้ประกอบการรายนี้มีขีดความสามารถในการออกแบบลายเอกลักษณ์สูงมาก เมื่อมีโอกาสได้เจอลูกค้าจากต่างประเทศ ได้มีการสอบถามความต้องการของลูกค้า จากนั้นสามารถออกแบบลายที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง ในขณะที่เดียวกันก็สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ นี่เป็นความสามารถโดยธรรมชาติ จะเห็นว่ากลไกในการสร้างงานที่เหมาะสมกับตลาดเฉพาะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญสองประการคือขีดความสามารถที่มีอยู่แล้วบวกกับโอกาสได้เจอลูกค้าที่มีความต้องการสินค้าที่มีเอกลักษณ์และมีกำลังซื้อสูง ซึ่งประการหลังนี้มีโอกาสเกิดขึ้นได้หากผู้ประกอบการรายนั้นได้มีโอกาสแสดงสินค้าที่กรุงเทพฯ หรือต่างประเทศ หากแต่เมื่อได้เจอลูกค้าดังกล่าวผู้ประกอบการจะต้องมีขีดความสามารถเพียงพอที่จะพัฒนาลาย หรือสินค้าของตนให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า อันจะนำมาซึ่งโอกาสทางธุรกิจ และการขยายธุรกิจ หรือการสร้างธุรกิจใหม่ในที่สุด โครงการออกแบบลายผ้าเป็นโครงการที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ประการหลังนี้

5. วัตถุประสงค์

ได้ผู้ประกอบการ นักออกแบบที่มีขีดความสามารถในการออกแบบลายผ้าอย่างเป็นระบบ 40 คน

6. ตัวชี้วัดความสำเร็จและเป้าหมายของโครงการ

มีผู้ประกอบการที่สามารถสร้างสรรค์งานได้อย่างน้อยปีละ 1 Collection เป็นจำนวนอย่างน้อย 20 ราย ภายในหนึ่งปีหลังการอบรม

7. ประเด็นยุทธศาสตร์

- 1. การขจัดความยากจน
- 2. การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ
- 3. การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้

- 4. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5. การต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
- 6. การพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี
- 7. การส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม
- 8. การรักษาความมั่นคงของรัฐ
- 9. การรองรับความเปลี่ยนแปลงและพลวัตโลก

8. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด/จังหวัด

กลุ่มจังหวัดสนุก การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

9. ระยะเวลาการดำเนินงาน

2 ปี

10. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

อุตสาหกรรมจังหวัด

11. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานจังหวัด

มหาวิทยาลัย

12. การดำเนินงาน

1. จัดสัมมนาฯ นอกระบบโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญทั้งในท้องถิ่นและนอกท้องถิ่น เพื่อจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการออกแบบผ้าข้อมลี ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติทุกปีสี่ครั้งต่อปีวนไปตามกลุ่มจังหวัด การอบรมกินเวลาทั้งหมด 6 วัน โดย 3 วันแรกเป็นการเรียนภาคทฤษฎีการออกแบบ พร้อม Workshop ปฏิบัติ จากนั้นเว้นว่างไปหนึ่งสัปดาห์เรียนอีกสามวันเป็นภาคการนำเสนอผลงาน และสะท้อนผลโดยผู้เชี่ยวชาญ

2. กลุ่มเป้าหมายคือผู้สนใจก่อตั้งธุรกิจใหม่หรือผู้ประกอบการผ้าข้อมลีธรรมชาติ หรือผ้าข้อมครามจำนวน 10 ราย เป็นโครงการในลักษณะของ Train the Trainer โดยผู้ผ่านการสัมภาษณ์หน้าที่ ต้องไปจัดการประชุมสัมภาษณ์เพื่อเผยแพร่ในหมู่สมาชิกต่อไป จัดเป็นการอบรมแบบเข้ม พร้อมปฏิบัติ รวมได้ 40 คนต่อปี

3. นำกลุ่มเดิมมาผ่านการสัมภาษณ์การออกแบบเพื่อตอบปัญหา หรือเพิ่มพูนประสบการณ์อีกครั้งในปีถัดไป รวมเป็นการดำเนินการสองปี จะมีผู้พร้อมเป็น Trainer อีก 40 คนในท้องถิ่น ที่มีขีดความสามารถในการออกแบบอย่างเป็นระบบ และสามารถสร้างงานของตนเองได้

13. งบประมาณ

1,600,000 บาท

กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับมาตรฐานผ้าอ้อมक्रमและผลิตภัณฑ์

1. กลุ่มจังหวัด มุกดาหาร นครพนม สกลนคร กาฬสินธุ์
2. จังหวัด สกลนคร
3. ชื่อโครงการ โครงการจัดมาตรฐานเกี่ยวกับผ้าอ้อมक्रम
4. ความสำคัญ/หลักการและเหตุผล

การตลาดในยุคใหม่ได้หันไปเน้นที่การขับเคลื่อนด้วยคุณค่า (Value-driven) มากกว่าการขับเคลื่อนด้วยคุณภาพ (Quality-driven) และหากว่าตามแนวทางการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันแล้วหนึ่งในปัจจัย (Determinants) ของขีดความสามารถในการแข่งขันคือความซับซ้อนของผู้บริโภค (Sophisticated Demand) หรือความรู้ในตัวสินค้า ซึ่งในที่สุดนำไปสู่การเรียกร้องให้คลัสเตอร์ได้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ การจัดทำมาตรฐานจึงนับเป็นมาตรการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้บริโภคเรียนรู้คุณภาพ และคุณค่าของสินค้าได้เร็วยิ่งขึ้น และจากการสำรวจผู้ประกอบการหลายรายได้ให้ข้อมูลว่าปัจจุบันมีการปลอมแปลงผสมฝ้ายเทียมกับฝ้ายธรรมชาติ ซึ่งเท่ากับหลอกผู้บริโภค หลายรายเรียกร้องว่าควรมีการกำหนดมาตรฐานให้ชัดเจนว่าอย่างน้อยมีการใช้ฝ้ายแท้กี่เปอร์เซ็นต์ หรือฝ้ายเทียมกี่เปอร์เซ็นต์ เพื่อให้ผู้ประกอบการตั้งราคาให้เหมาะสมกับคุณค่าของสินค้า และทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้าได้ง่ายขึ้น แต่มาตรฐานในระดับนี้เป็นมาตรฐานในระดับคุณภาพเท่านั้น หากมองจากประสบการณ์การพัฒนามาตรฐานผ้าพื้นเมืองของ สกว. จะพบว่ามีการตั้งมาตรฐานที่เน้นคุณค่าด้วยเช่นมี การจัดมาตรฐานระดับสูงสุดคือมาตรฐานราชสำนัก มีการจัดมาตรฐานผ้าที่ผลิตด้วยกระบวนการพื้นเมือง ทุกอย่างใช้ภูมิปัญญาอย่างแท้จริงเป็นต้น จึงเห็นควรว่าเมื่อใดที่มีการพัฒนามาตรฐานพื้่นนำมาตรฐานที่เน้นคุณค่าของ สกว. และมาตรฐานที่ผู้ประกอบการในท้องถิ่นเรียกร้องให้มีขึ้น มาประกอบกัน ผู้วิจัยเชื่อว่าน่าจะทำให้เกิดมาตรฐานที่สะท้อนทั้งคุณภาพและคุณค่าได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

5. วัตถุประสงค์

พัฒนามาตรฐานผ้าอ้อมक्रम

6. ตัวชี้วัดความสำเร็จและเป้าหมายของโครงการ

ได้มาตรฐานผ้าอ้อมक्रम

7. ประเด็นยุทธศาสตร์

- 1. การขจัดความยากจน
- 2. การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ
- 3. การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้
- 4. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5. การต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
- 6. การพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี
- 7. การส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม
- 8. การรักษาความมั่นคงของรัฐ
- 9. การรองรับความเปลี่ยนแปลงและพลวัตโลก

8. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด/จังหวัด

กลุ่มจังหวัดสนุก การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
จังหวัด สกลนคร การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

9. ระยะเวลาการดำเนินงาน

1 เดือน

10. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

11. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัย หน่วยงานต่างๆของรัฐ

สภาอุตสาหกรรม

หอการค้า

องค์กรธุรกิจต่างๆ

12. การดำเนินงาน

1. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนได้แก่จังหวัด สภาอุตสาหกรรม หอการค้า ตัวแทนชุมชน ตัวแทนนักวิชาการเพื่อร่วมกันกำหนดมาตรฐานผ้าย้อมคราม
2. นำเสนอแนวคิดการจัดทำมาตรฐานผ้าทอพื้นเมืองที่เคยจัดทำโดย สกว. เพื่อเป็นแนวทางการระดมสมอง
3. แบ่งกลุ่มให้ผู้เข้าร่วมระดมสมองกำหนดมาตรฐาน

4. นำมาตรฐานแต่ละกลุ่มขึ้นมาเสนอ จากนั้นให้ที่ประชุมลงมติรับหรือไม่รับ
มาตรฐานอะไร

5. คณะผู้ดำเนินการประชุมจัดทำเอกสารมาตรฐาน ส่งให้กลุ่มจังหวัดประกาศ
ภาคเอกชน ผู้ประกอบการนำไปประกาศใช้ในกลุ่มของตน

13. งบประมาณ

50,000 บาท

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนารetail

1. กลุ่มจังหวัด มุกดาหาร นครพนม สกลนคร กาฬสินธุ์
2. จังหวัด สกลนคร
3. ชื่อโครงการ โครงการสร้างความรู้ด้านการตลาดให้กับผู้ผลิตผ้าอ้อมคราม
4. ความสำคัญ/หลักการและเหตุผล

การสร้างความรู้ด้านการตลาดให้กับผู้ผลิตผ้าอ้อมคราม เป็นเรื่องสำคัญ หลักฐานเชิงประจักษ์ในเรื่องนี้ปรากฏในจากรายการความสำเร็จที่เกิดขึ้นในคลัสเตอร์เอ็ง ที่เมื่อมีการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัย พบว่ามีการใช้การตลาดได้อย่างได้ผล มีกลยุทธ์ที่น่าสนใจ เช่น ในกรณีร้านแม่ทีตา และคุณละมุนที่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของลูกค้าในตลาด มีการออกงานแสดงสินค้า และมีการสำรวจเทรนด์สินค้าในตลาด ในกรณีของคุณละมุนมีวิธีการนำเสนอสินค้าอย่างสร้างสรรค์ มีการว่าจ้างนักออกแบบที่จบคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์เพื่อติดตามเทรนด์สินค้า ในส่วนของร้านแม่ทีตา ประสบความสำเร็จจนกระทั่งภาพยนตร์เรื่องทรอยได้ใช้ผ้าครามจากร้านนี้มาแล้ว ร้านแม่ทีตา ได้รับรางวัลผู้ส่งออกดีเด่น หรือ Prime Minister Award ร้านนี้สาขาก็มีชื่อเสียงไม่ด้อยไปกว่ากัน จากประสบการณ์ที่โดดเด่นของผู้ประกอบการในท้องถิ่นเอง จึงน่าที่จะมีการดึงเอาประสบการณ์ของทั้งสามร้านนี้มาเป็นกรณีศึกษา จะทำให้การอบรมมีเนื้อหาที่บูรณาการ สอดคล้องกับอุตสาหกรรมในท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น ดังนั้นโครงการนี้จึง เริ่มจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการทั้งสามคน เพื่อเก็บกรณีศึกษา จากนั้นจัดการอบรมที่เชิญวิทยากรโดยเน้นการใช้กรณีศึกษาดังกล่าวให้ผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้ ซึ่งจะเป็นการต่อยอดได้ชัดเจน เพราะมีต้นแบบ (Role Model) ที่น่าเชื่อถือมากกว่าอุตสาหกรรมใหญ่ๆ หลายอุตสาหกรรม การ มีกรณีศึกษายังเปิดโอกาสให้สถาบันการเรียนการสอนด้านบริหารธุรกิจท้องถิ่นหรือในระดับภูมิภาค สามารถนำกรณีศึกษาไปใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งอาจจุดประกายผู้เรียน จนเกิดการพัฒนารetailตามมาในอนาคต นอกจากนี้ในการอบรมการสร้างผู้ประกอบการใหม่ก็จะได้ออกสารที่น่าเชื่อถือ สามารถต่อยอดได้ทันที

5. วัตถุประสงค์

ต้องการรู้การตลาดจากผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในรูปแบบกรณีศึกษา

6. ตัวชี้วัดความสำเร็จและเป้าหมายของโครงการ

1. ได้กรณีศึกษาการตลาด ครอบคลุมส่วนประสมการตลาดอย่างน้อย 3 ชุด
2. มีการนำไปเผยแพร่ใช้ในการอบรมผู้ประกอบการใหม่

7. ประเด็นยุทธศาสตร์

- 1. การขจัดความยากจน
- 2. การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ
- 3. การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้
- 4. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5. การต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
- 6. การพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี
- 7. การส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม
- 8. การรักษาความมั่นคงของรัฐ
- 9. การรองรับความเปลี่ยนแปลงและพลวัตโลก

8. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด/จังหวัด

กลุ่มจังหวัดสนุก การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
จังหวัดสกลนคร การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

9. ระยะเวลาการดำเนินงาน

5 เดือน

10. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

มหาวิทยาลัย

11. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อุตสาหกรรมจังหวัด
สภาอุตสาหกรรม
หอการค้า
สำนักงานจังหวัด

12. การดำเนินงาน

1. จัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาวิชาการด้านการตลาดโดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย และผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในการทำตลาดผ้าไหมครามในตลาดเฉพาะเช่น ร้านแม่ทีตา (คุณประไพพรรณ แดงใจ) ร้านนิสาชล และบริษัท Lamoon International

2. สัมภาษณ์ผู้ประกอบการทั้งสาม เพื่อพัฒนากรณีศึกษาจำนวน 10 กรณีศึกษา
ครอบคลุมตั้งแต่กลยุทธ์การตลาด ทั้งหมดได้แก่ การสร้างความแตกต่างให้ผลิตภัณฑ์ การ
พัฒนาตราสินค้า กลยุทธ์ราคา การส่งเสริมการตลาด การจัดหน้าร้าน บรรจุภัณฑ์ การเข้า
ร่วมงานแสดงสินค้า ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าของแต่ละร้าน การประเมินสิ่งแวดล้อม
ธุรกิจ

3. ก่อนการสัมภาษณ์เพื่อจัดทำกรณีศึกษา ผู้เชี่ยวชาญต้องประชุมกันเพื่อกำหนด
กรอบคำถามในลักษณะของ Semi-structured

4. เมื่อถามแล้วให้นำบทสัมภาษณ์มาถอดเทปจัดทำเป็นเอกสารประกอบการบรรยาย

5. จัดโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การตลาดให้กับผู้เยี่ยมชม โดยเชิญกรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิบรรยายจากนั้นให้ผู้เข้าอบรมศึกษากรณีศึกษา ทีละกรณีแล้วนำเสนอแนวคิดเพื่อ
ปรับปรุงกิจการ

13. งบประมาณ

100,000 บาท

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาการตลาด

1. กลุ่มจังหวัด มุกดาหาร นครพนม สกลนคร กาฬสินธุ์
2. จังหวัด สกลนคร
3. ชื่อโครงการ โครงการพัฒนาบุคลากรด้านการตลาด
4. ความสำคัญ/หลักการและเหตุผล

การพัฒนาบุคลากรด้านการตลาดนั้นนับเป็นหัวใจของการพัฒนาคลัสเตอร์ เนื่องจากการพัฒนาคลัสเตอร์คือกลยุทธ์ขององค์กร โดยเฉพาะกลยุทธ์ด้านการตลาด การพัฒนาบุคลากรด้านการตลาดโครงการนี้มีความแตกต่างจากโครงการจัดการอบรมในรูปแบบที่เคยทำกันมา คือการที่เชิญผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งบ่อยครั้งอาจไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญจริงมาบรรยาย มาร่วมจัดทำ การประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือบางครั้งเชิญนักวิชาการที่สอนเป็นแต่มีชั่วโมงปฏิบัติ หรืออาจเชิญนักปฏิบัติแต่มีทักษะในการสอนให้เข้าใจน้อย ปัญหาตรงนี้นับเป็นปัญหาที่แม้กระทั่งคนในคลัสเตอร์เองแสดงความอึดอัดออกมาอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่เดียวกันการพัฒนาบุคลากรด้านการตลาดที่เป็นในลักษณะของพนักงานนั้นก็ยาก โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่แม้กระทั่งบุคลากรในสายอาจารย์ด้านการตลาดก็ยังคงขาดแคลนอย่างมาก กลุ่มผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางใหม่ได้แก่การเลือกบุคลากรในคลัสเตอร์ที่เป็นผู้ประกอบการ นั้นเอง รวมทั้งผู้มีส่วนได้เสียในการยกระดับคลัสเตอร์จากข้อเท็จจริงที่ว่า CEO ในบริษัทขนาดใหญ่ที่ประสบความสำเร็จมักดูแลการตลาดเอง ซึ่งข้อเท็จจริงนี้ก็ปรากฏอย่างชัดเจนในกรณีของคลัสเตอร์ผ้าข้อมคราม เพราะฉะนั้นเจ้าของกิจการจึงควรเป็นกลุ่มเป้าหมาย ส่วนรูปแบบการพัฒนาจะเปลี่ยนเป็นการตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาพากลุ่มคนเหล่านี้ไปลงพื้นที่ที่เป็นตลาด นั่นคืองานแสดงสินค้าสำคัญๆที่มีตัวแทนของบริษัท กลุ่มทอผ้าชั้นนำ ซึ่งการไปงานลักษณะนี้ และหากมีการกำหนดโจทย์เป้าหมายการดูแลตามส่วนประสมการตลาดแล้ว และจากนั้นเมื่อดูงานยังมี การแลกเปลี่ยนเรียนรู้แล้วด้วย น่าจะทำให้การสร้างบุคลากรการตลาดให้เกิดขึ้นจริงมีความเป็นไปได้สูงกว่า และยั่งยืนกว่า

5. วัตถุประสงค์

พัฒนาเจ้าของกิจการผ้าข้อมครามให้เป็นนักการตลาด

6. ตัวชี้วัดความสำเร็จและเป้าหมายของโครงการ

ความพึงพอใจของเจ้าของกิจการต่อกิจกรรมการเรียนรู้

7. ประเด็นยุทธศาสตร์

- 1. การขจัดความยากจน
- 2. การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ
- 3. การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้
- 4. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5. การต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
- 6. การพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี
- 7. การส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม
- 8. การรักษาความมั่นคงของรัฐ
- 9. การรองรับความเปลี่ยนแปลงและพลวัตโลก

8. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด/จังหวัด

กลุ่มจังหวัดสนุก การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
จังหวัด สกลนคร การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

9. ระยะเวลาการดำเนินงาน

3 ปี

10. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

อุตสาหกรรมจังหวัด

11. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัย

สภาอุตสาหกรรม

หอการค้า

12. การดำเนินงาน

1. เลือกผู้ประกอบการที่มีผลประกอบการดี 5 อันดับแรกในกลุ่มจังหวัด และผู้ประกอบการรุ่นใหม่ 5 คน Cluster Agent 1 คน บุคลากรจากอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานจังหวัด มหาวิทยาลัย โลจิสติกส์แห่งละ 1 คน
2. เชิญอาจารย์สอนการตลาดจากมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ และอาจารย์นักวิจัยในท้องถิ่นเป็นอาจารย์ให้คำปรึกษา
3. เชิญทั้งหมดไปดูงานแสดงนิทรรศการ OTOP TO THE WORLD งานนิทรรศการ Bangkok Fashion City หรือนิทรรศการสินค้าเสื้อผ้าแฟชั่นประเภทอื่นๆ และงานนิทรรศการแสดงสินค้าอื่นๆ ที่มีโชว์เสื้อผ้าอย่างน้อยหนึ่งประเภท

4. ในการเข้าชมให้เป็นการชมแบบมีเป้าหมาย ทำแบบสำรวจ โดยให้ตรวจสอบ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การตั้งราคา การจัดส่ง บรรจุภัณฑ์ การส่งเสริมการตลาด โดยแบ่งให้ ทำงานเป็นกลุ่มๆ ละไม่เกิน 3 คน

5. ศึกษาคูงานเป็นเวลาสองวัน จากนั้นให้จัดวันหนึ่งเป็นวันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมี อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ให้ความรู้เสริม เลขานุการที่ประสานงาน แชนนลิ่งเว็บไซต์ของจังหวัด

6. นำกลุ่มเดิมมาศึกษานิทรรศการเดิมอีกครั้งในปีต่อไปเป็นเวลา 3 ปีเพื่อดูพัฒนาการ ในตลาด

13. งบประมาณ

900,000 บาท (ปีละ 300,000)

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาการตลาด

1. กลุ่มจังหวัด มุกดาหาร นครพนม สกลนคร กาฬสินธุ์
2. จังหวัด สกลนคร
3. ชื่อโครงการ โครงการจัดงานผ้าข้อมครามโลกประจำปี
4. ความสำคัญ/หลักการและเหตุผล

ในการพัฒนาคลัสเตอร์นั้น จุดมุ่งหมายหลักคือการพัฒนาคลัสเตอร์ให้ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม นวัตกรรมในกรณีของผ้าข้อมครามได้แก่ลายผ้า แบบผ้า การประยุกต์ผ้าครามในด้านต่างๆ การพัฒนานวัตกรรมทำได้หลายแนวทางได้แก่การก่อตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนา ซึ่งกรณีนี้นวัตกรรมอาจ เกิดขึ้นล่าช้าและอาจไม่ทันกับความต้องการ อาจทำให้เกิดระบบกีดกันผู้มีพรสวรรค์ที่อยู่นอกระบบ ปัจจุบันมีแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมหลายอย่างเช่นการจัดการความรู้ การประกวด ซึ่งเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถกระตุ้นให้ผู้ที่อยู่นอกวงการ หรือผู้มีพรสวรรค์ได้ลองสร้างสรรค์ งานได้ด้วยตนเอง เป็นการกระตุ้นการค้นคว้า การทดลอง การสร้างสรรค์ได้ดียิ่ง ดังนั้นควรมีงานที่มีใจเน้นการแสดงสินค้าที่ผ่านการคิดอย่างสำเร็จรูปมาแล้วเท่านั้น หากแต่ควรมีงานที่เน้นที่การผลักดันการพัฒนานวัตกรรมโดยธรรมชาติลักษณะนี้ด้วย หนึ่งเหตุที่นำเสนอเป็นงาน ผ้าข้อมคราม โลกประจำปีก็เพื่อผลักดันให้กลุ่มจังหวัดสนุกเป็นศูนย์กลางความสนใจ เพราะเมื่อกลายเป็นผ้าข้อมครามโลกขึ้นมาย่อมสามารถขอให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมการค้าต่างประเทศ สถานทูตประชาสัมพันธ์ เป็นการดึงนักท่องเที่ยวที่ในที่สุดอาจนำไปสู่การพัฒนาตลาด ขยายตลาด หรือแม้กระทั่งก่อตั้งธุรกิจ เช่นกับที่เคยเกิดขึ้นกับกรณีของ Jim Thomson มาแล้ว

5. วัตถุประสงค์

พัฒนางานผ้าข้อมคราม โลกที่เน้นการพัฒนานวัตกรรมผ้าข้อมคราม เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว

6. ตัวชี้วัดความสำเร็จและเป้าหมายของโครงการ

1. มีผลิตภัณฑ์ ลายผ้าใหม่ๆเกิดขึ้นจนสามารถจดความลับทางการค้าได้ปีละ 50 แบบ
2. มีการนำไปผลิตจริงอย่างน้อย 25 %

7. ประเด็นยุทธศาสตร์

- 1. การขจัดความยากจน
- 2. การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ
- 3. การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้
- 4. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 5. การต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
  - 6. การพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี
  - 7. การส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม
  - 8. การรักษาความมั่นคงของรัฐ
  - 9. การรองรับความเปลี่ยนแปลงและพลวัตโลก
8. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด/จังหวัด
- กลุ่มจังหวัดสนุก การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
  - จังหวัด สกลนคร การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
9. ระยะเวลาการดำเนินงาน
- ทุกปี
10. หน่วยงานที่รับผิดชอบ
- สำนักงานจังหวัด
11. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- มหาวิทยาลัย
  - การท่องเที่ยว
  - กระทรวงต่างประเทศ
12. การดำเนินงาน
1. กำหนดให้งานผ้า ย้อมคราม โลกเป็นหนึ่งในกลยุทธ์และแผนการดำเนินงานของคลัสเตอร์ผ้าย้อมคราม
  2. ก่อนการจัดงานผ้าย้อมครามให้สอบถามแนวโน้มของแฟชั่นในโลกจากผู้ประกอบการที่ผลิตส่งทอเพื่อการส่งออก โดยสอบถามว่าสินค้าที่มีการสั่งซื้อมีลักษณะสิรูปแบบโดยรวมอย่างไร ทั้งนี้อาจสอบถามข้อมูล จากร้านแม่ที่ตาและบริษัท Lamoon International
  3. กำหนดให้มีการจัดงานในช่วง Summer ของต่างประเทศที่เป็นฤดูการท่องเที่ยวของยุโรป อเมริกา โดยประสานงานกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้ประกาศลงในปฏิทินท่องเที่ยว
  4. ทำหนังสือแจ้งไปทุกกลุ่ม ทุกโรงเรียน สถาบันออกแบบแฟชั่น ในกรุงเทพฯ ผู้ประกอบการ เพื่อเชิญชวนให้ส่งแบบเสื้อผ้า หรือผลิตภัณฑ์จากผ้าย้อมครามที่เป็นการออกแบบใหม่ โดยทำเป็นคอลเล็กชั่น ชิงรางวัลเกียรติยศ เป็นลักษณะของประกาศเกียรติคุณ
13. งบประมาณ
- 2,000,000 บาท

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนากิจการค้า

1. กลุ่มจังหวัด มุกดาหาร นครพนม สกลนคร กาฬสินธุ์
2. จังหวัด สกลนคร
3. ชื่อโครงการ โครงการส่งเสริม SMEs ขนส่ง
4. ความสำคัญ/หลักการและเหตุผล

จากการศึกษาของกลุ่มผู้วิจัยพบว่าปัจจุบันระบบลอจิสติกส์ของผ้าพื้นเมือง เป็นในลักษณะที่ว่าพ่อค้าคนกลาง ซึ่งเป็นผู้ประกอบการค้าสินค้าพื้นเมืองจะสั่งสินค้านำ และจะติดต่อกลับมาเพื่อรวบรวมสินค้าไปทีเดียว เพื่อความคุ้มค่า ในขณะที่เดียวกันผู้ประกอบการด้านลอจิสติกส์โดยตรงในท้องถิ่นก็มีบทบาทไม่มาก คือรับส่งสินค้าเฉพาะรายใหญ่เท่านั้น และรับส่งสินค้าทั่วไป การบริหารจัดการผู้ประกอบการทั้งฝั่งผ้าพื้นเมืองและฝั่งลอจิสติกส์ยังขาดการพัฒนาสายโซ่คุณค่าร่วมกัน โครงการพัฒนาผู้ประกอบการลอจิสติกส์นี้จึงเป็นโครงการที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อพัฒนาสายโซ่คุณค่าร่วมกันในหมู่ของผู้ประกอบการ โดยควรทำเป็นโครงการร่วมกันเพื่อพัฒนาทีละด้าน โดยในครั้งแรกเป็นการจัดการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่จะช่วยสร้างความสะดวกให้ผู้ประกอบการ และเป็นการลดต้นทุนบรรจุภัณฑ์ หนึ่งจะเป็นโครงการที่นำเอาตัวอย่างบรรจุภัณฑ์ของบริษัทไปรษณีย์ไทย Federal Express และ TNT มาต่อยอดพัฒนาเป็นบรรจุภัณฑ์ของผ้าข้อมคราม ต่อมาเป็นการพัฒนาโครงสร้างราคาที่ชัดเจนที่จะช่วยให้ผู้ประกอบการผ้าพื้นเมือง สามารถตัดสินใจได้ง่ายขึ้น รวมทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคลัสเตอร์ในระยะยาว

5. วัตถุประสงค์

พัฒนาสายโซ่คุณค่าระหว่างผู้ประกอบการผ้าข้อมครามและผู้ประกอบการลอจิสติกส์

6. ตัวชี้วัดความสำเร็จและเป้าหมายของโครงการ

1. ได้บรรจุภัณฑ์ต้นแบบ
2. ได้โครงสร้างราคาลอจิสติกส์สำหรับผ้าพื้นเมือง

7. ประเด็นยุทธศาสตร์

- 1. การขจัดความยากจน
- 2. การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ
- 3. การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้
- 4. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5. การต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
- 6. การพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี
- 7. การส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม

- 8. การรักษาความมั่นคงของรัฐ
- 9. การรองรับความเปลี่ยนแปลงและพลวัตโลก

8. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด/จังหวัด

การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน

9. ระยะเวลาการดำเนินงาน

1 ปี

10. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ขนส่งจังหวัด

11. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อุตสาหกรรมจังหวัด

หอการค้า

สมาคมขนส่ง

สภาอุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัย

12. การดำเนินงาน

1. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างผู้ประกอบการลอจิสติกส์กับผู้ประกอบการค้าพื้นเมือง สินค้าพื้นเมืองเพื่อพัฒนาสายโซ่คุณค่าร่วมกัน โจทย์คือผู้ประกอบการสินค้าพื้นเมืองฝ่ายผู้ประกอบการจะมีส่วนช่วยสร้างคุณค่าแก่ผู้ประกอบการลอจิสติกส์ได้อย่างไร

2. ให้นั้นปัญหาการออกแบบบรรจุภัณฑ์มาตรฐานที่ช่วยให้การขนส่งสินค้าเป็นไปโดยสะดวก จัดเก็บ ส่งมอบปลอดภัย ทั้งนี้ให้เริ่มต้นจากการตัดแปลงบรรจุภัณฑ์ของบริษัทไปรษณีย์ไทย Federal Express หรือ TNT เพื่อหาบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับสินค้าพื้นเมืองต่างๆ

3. ปรึกษาหารือการพัฒนาจุดกระจายสินค้าของสินค้าพื้นเมืองอย่างเป็นทางการ ในแง่ของความเป็นไปได้

4. จัดประชุมระหว่างผู้ประกอบการลอจิสติกส์เพื่อกำหนดโครงสร้างราคาที่ชัดเจนเพื่อใช้เป็นราคาเป็นกลไกในการตัดสินใจการผลิตของกลุ่มผลิตพื้นเมือง ซึ่งจะทำให้การตัดสินใจผลิตไม่ว่าจะผลิตครั้งละมากๆ หรือผลิตครั้งละน้อยๆ

13. งบประมาณ

100,000 บาท

7. ตารางโครงการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) รายพื้นที่ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนและกลาง
(จังหวัดอุดรธานี หนองคาย หนองบัวลำภู เลย สกลนคร นครพนม มุกดาหาร กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม)

ประเด็นยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	โครงการ
1. การพัฒนาการผลิต	กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริม/ยกระดับมาตรฐานการผลิต	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการงานวิจัยเรื่องกระบวนการผลิตน้ำตาล (โครงการระยะยาว) 2. โครงการวิจัยพัฒนาและทดสอบเทคโนโลยีการผลิต (โครงการระยะยาว) 3. โครงการงานวิจัย/พัฒนา และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต (โครงการระยะยาว) 4. โครงการศึกษาวิจัยคุณสมบัติต่างๆ ของน้ำตาล (โครงการระยะยาว)
2. การพัฒนาเชื่อมต่อเครือข่ายข้อมูล	กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนา/ปรับปรุงด้านทรัพยากรบุคคล/ ผลิตภัณฑ์สินค้า	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการสร้าง/พัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการ และส่งเสริมการผลิตสินค้าจากสิ่งทอเชื่อมโยงธรรมชาติ (โครงการระยะสั้น) 2. โครงการมอบทุนการศึกษาเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมผ้าเชื่อมโยงธรรมชาติ (โครงการระยะยาว) 3. โครงการศึกษาดูงานต่างถิ่น (โครงการระยะสั้น) 4. โครงการฝึกอบรมเรื่องการออกแบบลายผ้า (โครงการระยะสั้น)
3. การพัฒนาเพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการด้านคุณภาพการผลิตและการบริการที่ได้มาตรฐาน	กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับมาตรฐานผ้าเชื่อมโยงธรรมชาติและผลิตภัณฑ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการจัดมาตรฐานเกี่ยวกับผ้าเชื่อมโยงธรรมชาติ (โครงการระยะสั้น)
4. สร้างศักยภาพการแข่งขันภาคอุตสาหกรรม	กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาตลาด	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการสร้างความรู้ด้านการตลาดให้กับผู้ผลิตผ้าเชื่อมโยงธรรมชาติ (โครงการระยะยาว) 2. โครงการพัฒนาบุคลากรด้านการตลาด (โครงการระยะยาว) 3. โครงการจัดงานผ้าเชื่อมโยงธรรมชาติประจำปี (โครงการระยะสั้น)
	กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการโลจิสติกส์	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการส่งเสริม SMEs ขนส่ง (โครงการระยะยาว)

เครือข่ายวิสาหกิจผ้าเชื่อมโยงธรรมชาติ : กลุ่มพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือบนและกลาง

Cluster **SMEs**